

Utdrag av innlegg på note i Den sosialistiske internasjonale i Amsterdam 17.4.1977. Innlegget ble holdt uten fullstendig manuskript.

I Helsingfors fant representanter for 35 nasjoner å kunne undertegne et dokument som bl.a. i prinsippet trakk opp synet på innholdet av en fortsatt avspenningspolitikk.

Dette er i seg selv sentralt og viktig.

Det at menneskerettighetene blir plassert som en integrert del av avspenningsprosessen har virket inn på opinionen i vest men også i øst.

Ikke minst har den nye amerikanske president Carter lagt vekt på denne delen av avspenningens innhold.

Den nye amerikanske administrasjon har nå de første hektiske måneder bak seg.

En sentral del av president Carters politiske utsagn legger vekt på menneskerettighetene i videste forstand.

President Carter har her slått fast at en kamp for menneskerettighetene må gjelde såvel hjemme som ute, altså såvel i De forente stater som i andre deler av verden.

Dette utsagnet fra den amerikanske presidenten har bidratt til å styrke den vestlige verdens troverdighet i kampen for menneskerettighetene.

Vi bør imidlertid minne hverandre om at forutsetningene for det vi legger i menneskelige rettigheter ikke skapes bare ved å trygge mulighetene til politisk og personlig ytringsfrihet, selv om selvfølgelig dette er sentralt og viktig nok.

Vi må i denne sammenheng aldri glemme at vår form for fred hviler på en terrorbalanse bygd opp på nasjon-

ryddelsesvåpen marsjert opp på begge sider av ideologiske stormaktsgrenser.

Den frykt for framtiden som dette skaper hos alminnelige mennesker er i dag og i fremtiden en vesentlig trusel mot en sentral menneskelig rettighet, nemlig retten til å føle trygghet for framtiden.

En annen viktig side ved det sentrale trygghetsmoment i de menneskelige rettigheter er spørsmålet om trygghet for økonomisk og sosial velferd.

Det reelle innhold i menneskerettigheter som realitet og begrep vil bli vesentlig redusert dersom enkeltmennesket ikke kan føle en trygghet for en reell avspenning, en trygghet for arbeid, en trygghet for økonomisk og sosial velferd.

Mitt eget lands situasjon er ett av de eksempler i Europa og i verden for øvrig der spørsmål om avspenning, og da reell nedrustning, er en viktig del av muligheter for trygghetsfølelse i fremtiden.

For vårt vedkommende inneholder dette et behov for ro, stabilitet og kontakt mellom øst og vest.

I denne sammenheng må jeg igjen understreke betydningen av at man her er klar over at avspenning og nedrustning i Europa også må omfatte de nordlige områder av vårt territorium.

Spørsmålet blir ut fra disse betraktninger hvordan vi skal kunne legge opp en politisk linje som gjennom en fredelig utvikling skal trygge forutsetningene for de menneskelige rettigheter.

Vi må her satse på å bevare de åpne kanaler for dialog mellom de ulike stater med forskjellige samfunnsystemer.

Vi må ta imot utfordringen til en ideologisk debatt mellom de samme forskjellige systemer for samfunnenes oppbygging.

Vi må satse på en fredelig konkurranse mellom vår form for demokrati og andre samfunnssystemer i verden.

På en slik bakgrunn igjen må vi sikte frem mot et møte i Beograd der vi klart og tydelig slår fast vårt syn på behovet for å skape bedre forutsetninger for vern om enkeltmenneskets rettigheter.

Vi må imidlertid forne ut denne linjen på en slik måte at Beograd-møtet ikke skal bli et skritt bakover når det gjelder hva vi har vunnet i form av muligheter for å hevde vårt syn på menneskerettighetene, og hva vi har vunnet når det gjelder muligheter for en åpen dialog og derigjennom igjen forutsetningen for en fortsatt avspennings- og nedrustningspolitikk.

Men en av forutsetningene for at vi skal med fortrostning kunne gå inn i en slik åpen ideologisk debatt og en mannjevning mellom vår form for demokrati og andre samfunnssystemer, er at den vestlige verden på en bedre måte makter å løse de problemer som innad i våre land blir sett på som en trusel mot menneskelige rettigheter.

Det blir i våre samfunn sett på som en menneskelig rettighet å ha muligheter for et meningsfylt, trygt inntekts-givende arbeid.

Vi må sette inn mer målrettede bestrebelser hver for oss og i fellesskap for å løse de økonomiske krisetendenser som har skapt massearbeidsløshet i den industrialiserte del av verden.

Uten å løse disse problemene kan arbeidsløsheten

i seg selv innebære en vesentlig indre trusel mot våre demokratier og samfunnssystemer.

Jeg slutter meg videre til de som har hevdet at en avspenningspolitikk ikke bare kan begrenses til Europa alene. Den må få et videre globalt perspektiv. Uten det er det ingen virkelig og reell avspenning.

Dette må da også gjelde menneskerettighetene som en integrert del av all avspenningspolitikk. I dette ligger at spørsmålet om en kamp for menneskerettigheter ikke bare er et spørsmål om forholdene mellom øst og vest i Europa.

I forbindelse med en slik global oppfatning av arbeid for menneskerettigheter og avspenning, vil jeg understreke betydningen av at den industrialiserte del av verden mer resolutt og målrettet legger opp en politikk som kan løse problemene med den økonomiske ubalanse i verden.

Den industrialiserte verdens evne og vilje til å løse problemet for det store flertall av sultne og fattige og undertrykte mennesker i verden vil være avgjørende for vår egen evne til å stå frem som forkjempere for menneskelige rettigheter.

Dette er også et spørsmål om å gi et viktig bidrag til kampen for menneskerettigheter som en integrert del av en avspenningspolitikk i tiden fremover.

Dette berører også en del av forholdet mellom øst og vest.

For å konkludere med hensyn til opplegget for møtet i Beograd.

Som sosialdemokrater må vi gå til Beograd-møtet med den hensikt å finne den fine balanse mellom på den ene siden å fremme klart og tydelig vårt ufravikelige syn på

en politikk for å trygge forutsetningene for menneskerettighetene, og vi må gjøre dette uten å ødelegge mulighetene for den dialog mellom øst og vest som er en forutsetning for den samme politikken.